

Det Nye Testamente om mission og dåb

Idet apostlen Paulus på sine rejser forkyndte det kristne budskab blandt ikke-jøder (heraf tilnavnet "Hedningeapostelen"), grundlagde han flere kristne menigheder i bl.a. Syrien, Anatolien, Makedonien og Grækenland. Til disse menigheder skrev Paulus flere breve på græsk, hvori han vejledte dem både i trosspørgsmål, gudsdyrkelse, etik og menighedspleje. Paulus' breve indeholder således vigtige informationer angående de tidligste kristne, deres troslære, deres ritualer, deres menigheder og disses interne forhold. Det Nye Testamente indeholder tretten breve, der er blevet tilskrevet Paulus. Dog er det kun de syv af disse, der med sikkerhed kan regnes for autentiske Paulus-breve. De autentiske Paulus-breve (skrevet i perioden ca. 51-58) udgør de ældste skrifter i Det Nye Testamente. De nytestamentlige evangelier er forfattet i perioden ca. 70 - ca. 95 e.Kr. og afspejler de tidligste menigheders tro, lære og praksis. "Apostlenes Gerninger" er forfattet af den samme forfatter som Lukasevangeliet. De to skrifers forfatter er ukendt, men tilskrives ifølge den kristne tradition Lukas, som Paulus i sine breve omtaler som læge og sin medarbejder. "Apostlenes gerninger" dateres til omkring år 95 og indeholder en række beretninger om apostlene (udsendingene) – dvs. de første kristne missionærer, der efter Jesu død påtog sig udbredelsen af det kristne budskab. Første Petersbrev, der henvender sig til kristne i Lilleasien, antages at være forfattet i Rom i slutningen af 1. århundrede e. Kr. Det nye Testamente blev samlet omkring år 200 og gjort til kanon omkring år 400.

[På sin anden missionsrejse havde Paulus grundlagt en menighed i den græske by Korinth. I et brev (dateret til ca. år 53-54) formanede han korintherne på en række områder:] [Første Korintherbrev, kapitel 1:] [...] 10. Men jeg formaner jer, brødre, ved vor Herre Jesu Kristi navn, til at enes, så der ikke er splittelser iblandt jer, men så I holder sammen i tanke og sind. 11. For Kloes folk¹ har fortalt mig om jer, mine brødre, at I ligger i strid med hinanden. 12. Jeg sigter til, at I siger hver sit: Jeg hører til Paulus, jeg til Apollos,² jeg til Kefas,³ jeg til Kristus. 13. Er Kristus da blevet delt? Var det måske Paulus, der blev korsfæstet for jer, eller blev I døbt til Paulus' navn? 14. Jeg takker Gud for, at jeg ikke har døbt nogen af jer undtagen Krispus og Gajus,⁴ 15. så at ingen kan sige, at I blev døbt til mit navn. 16. Jo, Stefanus⁵ og hans hus har jeg også døbt; ellers ved jeg ikke af, at jeg har døbt nogen. 17. For Kristus sendte mig ikke for at døbe, men for at forkynde evangeliet, dog ikke med talekunstens visdom, for at Kristi kors ikke skal blive til tom tale. 18. For vel er ordet om korset en dårskab for dem, der fortabes, men for os, der frelses, er det Guds kraft. [...]

[Om dåbens omskabende kraft bemærker Paulus senere:] [Kapitel 6:] 11. I blev vasket rene, I blev helliget, I blev gjort retfærdige ved Herren Jesu Kristi navn og ved vor Guds ånd.

¹ Kloe. En forretningskvinde i Korinth, der havde forbindelser til folk i byen Efesos, hvor Paulus opholdt sig, da han skrev brevet til korintherne. Fra "Kloes folk" har Paulus altså hørt om de stridigheder, der er opstået inden for menigheden i Korinth.

² Apollos: en anden missionær, der havde opholdt sig i Korinth, efter Paulus var rejst videre. Se ligeledes 1. Kor. 3,4-6; 3,22; 4,6; 16,12 samt ApG 18,24-28.

³ Kefas: Aramæisk ord, der betyder "Klippen". Det var det navn, Jesus ifølge de nytestamentlige beretninger gav disciplen Simon. Kefas oversættes med det græske ord for klippe (*pétros*) til Peter. Kefas er altså (Simon) Peter.

⁴ Se ApG 18,8

⁵ Stefanus: Den først omvendte i provinsen i Achaia i Grækenland, jf. 1. Kor. 16,6.

[Allerede på sin første missionsrejse (ca. år 44-46) var Paulus rejst igennem Galatien i det centrale Anatolien. Her havde han missioneret og oprettet kristne menigheder. Senere (ca. år 55) skrev han et brev til galaterne.] [Galaterbrevet, kapitel 3:] 26. I er alle Guds børn ved troen, i Kristus Jesus. 27. Alle I, der er døbt til Kristus, har jo iklædt jer Kristus. 28. Her kommer det ikke an på at være jøde eller græker, på at være træl eller fri, på at være mand og kvinde, for I er alle én i Kristus Jesus.

- 10 [Med sit brev til den kristne menighed i Rom skriver Paulus (i årene mellem ca. 55-58) til en menighed, han ikke selv har grundlagt, men som anses for at være grundlagt af andre kristne missionærer i 40'erne. I brevet forudsætter Paulus alligevel en række centrale trosforestillinger om Jesus og frelsen som værende kendt af den romerske menighed:] [Romerbrevet, kapitel 6:] 1. Skal vi blive i synden, for at nåden kan blive så meget større? 2. Aldeles ikke! Hvordan skulle vi, som
- 15 er døde fra synden, stadig kunne leve i den? 3. Eller ved I ikke, at alle vi, som er blevet døbt til Kristus Jesus, er døbt til hans død? 4. Vi blev altså begravet sammen med ham ved dåben til døden, for at også vi, sådan som Kristus blev oprejst fra de døde ved Faderens herlighed, skal leve et nyt liv. 5. For er vi vokset sammen med ham ved en død, der ligner hans, skal vi også være det ved en opstandelse, der ligner hans. 6. Vi ved, at vort gamle menneske er blevet korsfæstet sammen med ham, for at det legeme, som ligger under for synden, skulle tilintetgøres, så
- 20 vi ikke mere er trælle for synden; 7. den, der er død, er jo frigjort fra synden. 8. Men er vi døde med Kristus, tror vi, at vi også skal leve med ham. 9. Og vi ved, at Kristus er opstået fra de døde og ikke mere dør; døden er ikke herre over ham mere. 10. For den død, han døde, døde han fra synden én gang for alle. Det liv, han lever, lever han for Gud. 11. Sådan skal også I se på jer selv: 25 I er døde for synden, men levende for Gud i Kristus Jesus.

- [Markusevangeliet menes at være forfattet omkring år 70. Evangeliet afsluttes med fortællingen om kvinderne, der finder Jesu grav tom.] [Markusevangeliet, kapitel 16:] 4. Da de så derhen, opdagede de, at stenen var væltet fra. For den var meget stor. 5. Og da de kom ind i graven, så de en ung mand i hvide klæder sidde i den højre side, og de blev forfærdede. 6. Men han sagde til dem: "Vær ikke forfærdede! I søger efter Jesus fra Nazaret, den korsfæstede. Han er opstået, han er ikke her. Se, dér er stedet, hvor de lagde ham! 7. Men gå hen og sig til hans disciple og til Peter, at han går i forvejen for jer til Galilæa. Dér skal I se ham, som han har sagt jer det." 8. Og
- 35 de gik ud og flygtede fra graven, for de var rystede og ude af sig selv. Og de sagde ikke noget til nogen, for de var bange.

- [I en senere tilføjelse til Markusevangeliet berettes det:] Alt, hvad der var befalet dem,⁶ fortalte de i korthed til Peter og hans fæller. Derefter udsendte Jesus selv gennem dem, fra østen og indtil vesten, den hellige og uforgængelige prædiken om den evige frelse.
- 40

⁶ Dvs. kvinderne, der havde fundet Jesu grav tom

[I en anden og længere tilføjelse (16, 9-20) berettes det, at Jesus efter sin opstandelse viste sig for sine disciple om gav dem befaling om mission og dåb:] 15. Så sagde han til dem: "Gå ud i alverden og prædik evangeliet for hele skabningen. 16. Den, der tror og bliver døbt, skal frelses; men den, der ikke tror, skal dømmes."

5

[Om Jesu møde med disciplene efter opstandelsen beretter ligeledes Matthæusevangeliet, og også her opfordrer Jesus dem til at missionere og døbe de omvendte.] [Matthæusevangeliet, kapitel 28:] 16. Men de elleve disciple gik til Galilæa til det bjerg, hvor Jesus havde sat dem stævne. 17. Og da de så ham, tilbad de ham, men nogle tvivlede. 18. Og Jesus kom hen og talte til dem og sagde: "Mig er givet al magt i himlen og på jorden. 19. Gå derfor hen og gør alle folkeslagene til mine disciple, idet I døber dem i Faderens og Sønnens og Helligåndens navn, 20. og idet I lærer dem at holde alt det, som jeg har befalet jer. Og se, jeg er med jer alle dage indtil verdens ende."

15

[I skriftet 'Apostlenes Gerninger' berettes der om flere episoder, hvorunder apostlene forkyn-
der den kristne lære og opfordrer troende (omvendte) til at lade sig døbe. Bl.a. fortælles det, at Peter
under Pinsefesten i Jerusalem trådte frem for folkemængden og prædike. I denne prædiken be-
brejdede Peter jøderne, at de havde afvist Jesus, der var blevet henrettet.] [Apostelenes Gerninger,
kapitel 2:] 37. Da de hørte det, stak det dem i hjertet, og de spurgte Peter og de andre apostle:
"Hvad skal vi gøre, brødre?" 38. Peter svarede: "Omvend jer og lad jer alle døbe i Jesu Kristi
navn til jeres synders forladelse, så skal I få Helligånden som gave. 39. For løftet gælder jer og
jeres børn og alle dem i det fjerne, som Herren vor Gud vil kalde på."

25

[Under en missionsrejse slutter apostlen Filip sig til en etiopisk hofmand, der ligeledes er på rejse:]
[Apostelenes Gerninger, kapitel 8:] 35. Filip tog så til orde, og han begyndte med dette skriftsted
og forkyndte evangeliet om Jesus for ham. 36. Mens de nu kørte hen ad vejen, kom de til noget
vand, og hofmanden sagde: "Se, dér er vand, hvad hindrer mig i at blive døbt?" 37. Filip sagde:
"Tror du af hele dit hjerte, så kan det ske." Han svarede: "Jeg tror, at Jesus Kristus er Guds søn."
38. Han befalede, at vognen skulle standse, og de gik begge ned i vandet, både Filip og hofman-
den, og Filip døbte ham. 39. Men da de kom op af vandet, bortrykkede Herrens ånd Filip, og
hofmanden så ham ikke mere; han fortsatte sin rejse med glæde.

35

[Under sin rejse til Damaskus oplever jøden Saulus (Paulus), der forfølger de kristne, at blive kon-
fronteret af Kristus:] [Apostelenes Gerninger, kapitel 9:] 3. Men undervejs, netop som han [Sau-
lus] nærmede sig Damaskus, skinnede et lys fra himlen pludselig om ham. 4. Han faldt til jorden
og hørte en røst sige: "Saul, Saul, hvorfor forfølger du mig?" 5. Han svarede: "Hvem er du, her-
re?" Han sagde: "Jeg er Jesus, som du forfølger. 6. Men rejs dig og gå ind i byen, så vil du få at
vide, hvad du skal gøre." 7. Hans rejseledsagere stod målløse; nok hørte de røsten, men de så
ingen. 8. Så rejste Saulus sig op fra jorden, men skønt hans øjne var vidt åbne, kunne han ikke
se. De måtte lede ham ved hånden og føre ham ind i Damaskus. 9. I tre dage kunne han ikke se,
og han hverken spiste eller drak. [...] [Det fortælles, at Saulus bliver opsøgt af en lokal kristen
ved navn Ananias:] 17. Så gik Ananias, og da han kom ind i huset, lagde han hænderne på ham
og sagde: "Broder Saul, Herren har sendt mig, Jesus, som viste sig for dig på vejen hertil, for at

40

du igen skal kunne se og blive fyldt af Helligånden.” 18. Og straks var det, som faldt der skæl fra hans øjne, han kunne se igen, og han rejste sig og blev døbt. 19. Og han tog føde til sig og kom til kræfter.

5 [’Apostlenes Gerninger’ gengiver senere Paulus’ fortælling om episoden:] [Apostelenes Gerninger, kapitel 22:] 12. Dér [i Damaskus] var der en mand, som hed Ananias. Han levede fromt efter loven og var velanskrevet blandt alle jøderne på stedet. 13. Han kom hen til mig, trådte frem og sagde: ’Broder Saul, bliv seende igen!’ Og i det samme kunne jeg se ham. 14. Han sagde: ’Vore fædres Gud har udvalgt dig til at kende hans vilje og se den Retfærdige og høre ham tale med egen mund. 15. For du skal over for alle mennesker være hans vidne om det, du har set og hørt. 10 16. Hvorfor tøver du? Rejs dig og lad dig døbe og få dine synder vasket af, idet du påkalder Herrens navn!’

[Saulus skifter efterfølgende navn til Paulus og begynder selv at missionere. Om hans missionsrejse til byen Korinth fortælles det bl.a.:] [Apostelenes Gerninger, kapitel 18:] 7. Så forlod han synagogen og gik ind til Titius Justus, en gudfrygtig mand, hvis hus stødte op til synagogen. 8. Men synagogeforstanderen Krispus og alle i hans hus kom til tro på Herren. Også mange af korintherne hørte og troede og blev døbt.

[Om Paulus’ mission i byen Efesos fortælles det:] [Apostelenes Gerninger, kapitel 19:] 1. Mens Apollos⁷ var i Korinth, var Paulus rejst gennem egnene inde i landet og var kommet ud til Efesos. Dér mødte han nogle disciple 2. og spurgte dem: ”Fik I Helligånden, da I kom til tro?” De svarede: ”Vi har ikke engang hørt, at der er en Helligånd.” 3. Paulus spurgte: ”Hvilken dåb blev I da døbt med?” De svarede: ”Med Johannes’ dåb.” 4. Så sagde Paulus: ”Johannes døbt med omvendelsesdåb⁸ og sagde til folket, at de skulle tro på ham, der fulgte efter, det vil sige på Jesus.” 25 5. Da de hørte det, blev de døbt i Herren Jesu navn, 6. og da Paulus lagde hænderne på dem, kom Helligånden over dem, og de talte i tunger og profeterede. 7. Der var vel i alt tolv mand.

[Om dåben bemærkes det i Første Petersbrev:] [Kapitel 3:] 20. Gud ventede langmodigt i Noas dage, da arken blev bygget; i den blev nogle få, nemlig otte sjæle, frelst gennem vand. 21. Det vand er et billede på den dåb, som nu frelser jer; ikke en fjernelse af legemets snavs, men en god samvittigheds pagt med Gud, ved Jesu Kristi opstandelse, 22. han som er faret op til himlen og sidder ved Guds højre hånd, efter at engle og myndigheder og magter er blevet underlagt ham.

35

Uddragene fra Bibelen er fra den autoriserede danske oversættelse, © Det Danske Bibelselskab 1992.

⁷ Apollos: jf. note ovenfor: en anden missionær, der havde opholdt sig i Korinth, efter Paulus var rejst videre. Paulus’ korintherbreve antyder et modsætningsforhold mellem Apollos og Paulus. Se 1. Kor. 3,4-6; 3,22; 4,6; 16,12

⁸ Underforstået: Johannes Døberens dåb var en bagudrettet omvendelsesdåb, mens den kristne dåb var en ny fødsel (fremadrettet). Kun den kristne dåb medførte Helligåndens komme.